

Mennään ULOS Puistometsään!

Varhaiskasvattajien opas

Kvarkens
naturskola

V ^ ^ S ^ .
V ^ S ^ .

Mennään ULOS Puistometsään – kaikkina vuodenaikoina!

Aineisto

Tämä pedagoginen opas on kehitetty Vaasan Nummen koulun vieressä olevaa polkua varten. Se koostuu neljästä teemasta: Löydä puut, Löydä kasvit, Löydä eläimet ja Löydä linnut. Jokaisesta teemasta löytyy toiminnallisia vinkkejä ja ideoita jaoteltuna vuodenaikojen mukaan: talvi, kevät, kesä ja syksy. Kaikki toiminnot voidaan suorittaa periaatteessa kaikkialla Puistometsässä ja kartan (liite 1 ja 2) avulla voit etukäteen tutustua alueeseen. Anna myös lasten tutustua karttaan, ehkä sitä jopa voisi käyttää aarrekarttana! Käyttäkää sitä vapaasti omien tarpeiden mukaan. Kvarkens naturskola on koonnut tämän aineiston Vaasan kaupungin toimeksiantona.

Oppaan lopusta löydät toimintoihin liittyviä liitteitä:

- Puistometsän kartta (väri)
- Puistometsän kartta (mv)
- Puistometsän vartijat (toimintavinkki s.2)
- Puiden silmut (toimintavinkki s. 3)
- Kuvia koivusta eri vuodenaikoina (toimintavinkki s. 3)
- Puistometsän lehtien varjokuvia (toimintavinkki s. 5)
- Kalutut kävyt (toimintavinkki s. 8)
- Ötököitä (toimintavinkki s. 9)
- Siilin varjokuva (toimintavinkki s. 9)

Miksi mennä ULOS Puistometsään?

Lapsi joka saa mahdollisuuden olemaan luonnossa säännöllisesti oppii tutkimaan ja kokemaan luontoa turvallisella tavalla. Luonnossa kaikki aistit aktivoituu: katsotaan ötököitä, haistetaan kukkia, kuunnellaan tuulen kohinaa, maistetaan kuusenkerkkää ja tunnustellaan männyn paksua kilpikaarnaa. Aistituntemukset syventävät oppimista ja koko vartalo on mukana oppimisprosessissa. Erilaiset pienet tutkimukset edesauttavat lapsen yhteyttä luontoon.

Miksi ULKOilua kaikkina vuodenaikoina?

Säännöllinen käynti luontoympäristössä luo rutiineja ja perusturvaa. Sopikaa mielellään etukäteen miten usein teidän ryhmänne ulkoilee, vaikka kerran kuukaudessa, joka toinen viikko tai jopa kerran viikossa. Älkää epäröikö ulkoilla sateessa! Ulkoilu säästä riippumatta on osa elämystä. Luonnossa ulkoilu kaikkina vuodenaikoina tarkoittaa myös vaihtelevaa maastoa ja antaa lapselle luonnollisia mahdollisuuksia kehittää karkeamotorisia taitoja.

Aloita kanssahavainnointi!

Pedagogina ei tarvitse olla vastauksia lasten kaikkiin kysymyksiin. On kuitenkin tärkeä saada lapset innostumaan luonnosta ja luonnon havainnointia voi harrastaa helposti iästä riippumatta. Tutkikaa ympäristöä - mitä kuulette, mikä tuoksuu, mitä värejä ja muotoja löytyy? Kun lapset saavat harjoitella aistejaan yhdessä he vähitellen havaitsevat samankaltaisuutta, eroja ja muutoksia luonnossa. Pedagogin ei tarvitse osata kaikkia lajeja, yleensä riittää että huomioit lasta ja hänen löydöksiään. Jos haluatte oppia myös lajeja, niin ottakaa mukaan lajioppaita mutta antakaa lasten selailta niitä.

Puistometsän vartijat

Hahmot jotka esittelevät aineiston ovat alueen vartijat ja asuvat Puistometsässä. He jakavat mielellään tietonsa, jota esitellään teille tässä oppaassa.

Hahmojen avulla on tarkoitus saada osallistujat leikkimään ja kokemaan luontoa positiivisesti. Antakaa mielikuvituksen laukata ja keksikää itse lisää tarinoita vartijoista!

Hei!
Me olemme
Puistometsän vartijat.
Pyryllä on lintu olalla
ja keltainen paita.
Linnealla on vihreä
paita ja metsähiiri
taskussa.

Auttakaa meitä
rakentamaan koti! Miettikää
missä voisimme viihtyä, minkä
kokoisia olemme ja mitä
voisimme tarvita. Ehkä meillä
on monta kotia
eri paikoissa?

Me hoidamme
Puistometsää. Mitä
se voisi tarkoittaa
ja voisitteko
auttaa siinä?

Me viihdymme
luonnollisissa vaatteissa.
Löydät meidät liitteestä
3 ja voit pukea meidät
lehtien ja muiden
luontoesineiden
avulla!

Rakastamme leikkiä!
Puistometsästä löytyy monta
piiloa kun leikimme piilosta ja
kivien päällä on hauska kiivetä.
Millaisista leikeistä
te pidätte?

Puistometsästä
löydämme paljon
ruokaa. Auta
keräämään marjoja
ja muuta syötävää!

Puistometsän vartijat huolehtivat metsästä, käyvät tutkimusretkillä, kuuntelevat tuulen kohinaa, seuraavat muurahaisten taistoa painavien neulasten kanssa ja riehuvat oravien kanssa. He ajavat kissat pois linnunpönttöjen luota ja poimivat muiden roskia metsästä. Keväällä he syövät vuohenputkea ja nokkosia, syksyllä marjoja ja sieniä. Puistometsän vartijat elävät luonnossa ja luonnosta.

Löydä puut!

Puu elää koko elämänsä samassa paikassa missä se on itänyt ja se voi olla tosi kiinnostava elämä! Oravat loikkivat oksalta toiselle ja myös leikkivät lapset viihtyvät puun suojassa. Puun latvassa livertävät linnut ja tuhannet ötökät astelevat sen kaarnaa pitkin. Puu saa myös kunnian elätä kaikkia vuodenaikojia lukemattomia kertoja! Ajatelkaa jos puut osaisivat puhua meille!

Pihlaja **Haapa** **Koivu** **Leppä** **Vaahtera**

Talvi

Silmuetsivät

Lehtipuita voi tunnistaa myös talvella tutkimalla puun silmuja. Tutki silmuja luupilla. Millainen on silmun muoto ja väri? Miltä se tuntuu? Tarttuva? Karvainen? Pyydä osallistujia kuvailemaan silmuja toisilleen ja sitten löytämään kuvauksen mukaisia silmuja. Silmut liite 4.

Kaarnan jäljet

Eri puulajien eroja voi myös nähdä tutkimalla heidän kaarnaa. Piirrä kaarnan jäljet asettamalla valkoinen ohut paperi kaarnan päälle ja väritä sitä liidulla jotta saat esille kaarnan muodot.

Vinkki!

Seuraa tiettyä puuta koko vuoden ajan. Tutki puuta ja elämä sen ympärillä kaikkina vuodenaikoina. Katso kuinka asiat muuttuvat, lähtevät ja palaavat.

Kevät

Kevään äänet

Millaisia ääniä Puistometsässä kuuluu keväisin? Voiko sellaisia ääniä tuottaa itse? Lintujen laulu, tuulen kohinaa, risahtavat oksat, lehtien rahina? Kokeile jos voit itse tuottaa metsän ääniä. Harjoittele hetken ja kutsu sitten kaikki metsäkonserttiin! Tekemällä metsän ääniä yritätte yhdessä kuulostaa keväältä. Vaihteile äänen voimakkuutta ja kokeile myös silmien sulkemista samalla kun ääntelehditte.

Lähde: FEE Suomi. Ihme ja kumma. vihrealippu.fi/luonnonkirjo/

Puuhippa

Vaihtoehto 1. Yksi hippa, loput valitsee itselleen pesäpuun joka merkitään repulla, istuinalustalla tjms. Hippa huutaa "kaikki vaihtaa pesää" ja yrittää saada jonkun kiinni kun kaikki vaihtavat pesää. Kiinni jäänyt jatkaa hippana.

Vaihtoehto 2. Havaitse mitä puita Puistometsästä löytyy. Hippa huutaa puulajin nimeä ja jokainen yrittää saavuttaa sellaisen jäämättä kiinni. (Saman puun suojassa voi olla monta) Kiinni jäänyt jatkaa hippana.

Vinkki!
Etsi lehtiä joilla on vain ruoti jäljellä. Käytä niitä askarteluun tai sapluunana.

Silmujen puhkeaminen

Seuraa niitä silmuja joita tutkotte jo talvella. Millaisia niistä tulee ja minkä värisiä? Miltä ne tuntuvat? Milloin ne puhkeavat?

Kesä

Moni käpy pieni! - Toimintoja kävyillä

Kerää mahdollisimman monta käpyä minuutissa. Rakenna oksista ruutu ja yritä osua siihen heittämällä käpyjä.

Jokainen etsii kävyn ja etsii itselleen parin jolla on mahdollisimman samanlainen käpy. Asettukaa olka olkaa vasten, käpy teidän välissä. Liikkukaa alueella ilman että käpy tippuu. Hetken kuluttua voitte kokeilla neljän hengen ryhmää kolmella kävyllä. Kokeilkaa myös kävyn asettamista teidän polvien väliin, lantioiden väliin jne.

Joku asettuu maahan. Muut arvaavat vuorotellen montako käpyä pitkä tämä henkilö on. Tämän jälkeen kerätään riittävästi käpyjä että voidaan mitata henkilö.

Jokainen kerää 1-2 käpyä. Kävyt kerätään maahan vierekkäin, pisin ja lyhyin käpy kerätään pois. Nämä kaksi asetetaan erilleen vähän matkan päähän toisistaan jonka jälkeen myös loput kävyt kerätään näiden väliin suuruusjärjestykseen.

Käpykassi. Kerää käpyjä pieneen kangaskassiin ja anna lasten vuorotellen kädellään tunnustaa ja arvata mitä käpyjä kassissa on. Oppikaa kuusen ja männyn kävyn erot.

Valmistakaa kaarnaveneitä männyn kaarnasta

Kerää maasta paksua männyn kaarna (kilpikaarna jos löytyy). Muovaa venettä hinkkaamalla sitä kiveä vastaan. Käytä luonnonmateriaalia myös kun teet mastoa ja purjetta.

Syksy

Lehtietsivät

Syksyisin on hauska etsiä kaikenmuotoisia ja -värisiä lehtiä.

Lehtitehtäviä:

- Montako eri lehteä voitte löytää alueelta?
- Mistä puusta ne ovat peräisin? Liitteessä 6 on varjokuvia josta voi olla apua.
- Löydä suurin lehti
- Löydä pienin lehti
- Löydä lehdistä mahdollisimman monta väriä
- Aseta lehtiä painojen alle ja käytä myöhemmin niitä askarteluun
- Tee lehtipainatusta asettamalla niitä paperin alle ja raaputtamalla sen yläpuolta varovasti liidulla.

Löydä puu - luottamusharjoitus

Jaat lapset pareittain. Toinen parista sulkee silmät tai sitoo silmät nauhalla. Toinen ohjaa tätä kaveria varovasti puun luokse ja antaa hänen tutkia kaikilla muilla aisteilla (tuoksu, tunto). Voi myös arvata lajia. Tämän jälkeen ohjataan kaveri varovasti takaisin lähtöpisteeseen jonka jälkeen saa avata silmiä ja yrittää arvata minkä puun luona käytiin.

Löydä kasvit!

Oletko ajatellut että maa ei melkein koskaan ole paljas jos se saa olla rauhassa? Aina siellä on jotain kasvamassa! Alimpana sammaleet ja heidän yläpuolella kilpailevat kukkien, heinien ja yrttien varret. Ja tämän yläpuolella vielä puut pilkottaa taivasta kohti. Kasvien sopeutumiskyky on hämmästyttävä!

Talvi

Jäätaulut

Kerää hienoja kasveja ja talvitörröttäjiä esim. ison purkin pohjalle tai ison kattilan kanteen. Kaada päälle vettä juuri sen verran että peität kasvit. Anna jäähtyä ulkona tai pakastimessa. Jos vielä haluat ripustaa taulua johonkin, niin muista laittaa mukaan sitä varten naru.

Pietaryrtti Piharatamo Koiranputki

Tutki talven kukkia!

Kukkia voi poimia myös talvella! Ne kasvit joiden varret ja siemenkodat seisovat talvella hangessa kutsutaan talvitörröttäjiksi. Nämä kasvit voivat siten levittää siemeniä myös talvella. Etsi talvitörröttäjiä ja poimi talvikimppuja. Kokeile jos voit ravistaa niistä siemeniä. Minkä näköisiä ja kokoisia ne ovat? Istuta siemenet pieniin ruukkuihin ja laita ne odottamaan kevättä valoisaan ikkunaan.

Kevät

Siemenestä kukkaan

Kerro miten siemenestä tuli kukka, samalla kun lapset tekevät liikkeitä. Kaikki aloittaa käpertyneenä siemenenä, istuen maassa.

On talvi, pieni siemen nukkuu lumen alla ja odottaa. (tauko) Mutta yhtäkkiä tapahtuu jotain! Aurinko ja lämpö palaavat ja kohta lumi on jo poissa, nyt on kevät! Siemen rupeaa liikkumaan ja asettaa juuret maahan. (siemenet keinuu varovasti ja asettaa jalat tukevasti maahan) Yhtenä lämpimänä päivänä siemen puhkeaa ja alkaa kasvaa pituutta. (Kaikki liikkuu varovasti ylöspäin, pää vielä osoittaa alaspäin ja kädet kiinni vartalossa) Siemenestä on tullut kasvi! (Ihmetellen): Mutta millainen kasvi? Meidän pitää seurata ja katsoa! (lyhyt tauko) Kasvi se jatkaa kasvamista, kohta se myös levittää lehtiään ja kun se kohta ei enää voi kasvaa pituutta niin sen kukannoppu puhkeaa ja sieltä tulee ulos keltainen kukka! (pää käännetään aurinkoa kohti) Siemenestä on tullut voikukka!

Jatka vaikka kertomalla tuulesta joka keinuttaa heitä, kimalainen joka kutittaa heitä kun se kerää mettä, ruohonleikkuri joka leikkaa heitä jotta joutuvat kasvamaan uudestaan, syksyyn asti jolloin kukat kuihtuvat.

Kuka tämä on? - tutkimisleikki

Keväällä voit vanhojen lehtien ja ruohojen seasta löytää pieniä vihreitä taimia. Mitä kasveja nämä voivat olla? Valitse muutama ja seuraa niitä kevään edetessä. Merkkää taimet vaikka kukkatikulla jossa on lippu. Voi olla todella jännittävää seurata mikä kasvi sieltä on tulossa! Mikä niistä puhkeaa ensin, mikä kukkii ensin ja minkä värinen se tulee olemaan?

Kesä

Tutki luonnon värejä

- Luo väripaletti luonnon väreillä.
- Etsi erivärisiä lehtiä ja kukkia, kuinka monta väriä voitte löytää? Millä tavalla niitä voi järjestää?
- Minkä näköinen on sateenkaari? Mitkä ovat sen värit?
- Kerää erivärisiä kasveja ja tee niistä sateenkaari näkyvään paikkaan jotta muutkin ihmiset voivat sitä ihaila. Ehkä keksitte uusia tapoja yhdistää värejä?
- Väritä munakennon kuopat eri väreillä. Etsi samat värit luonnosta. Eri vuodenaikoina voit vaihdella värejä.
- Kerää kasveja ja niistä taideteos paperille. Vaihtoehtoisesti voit prässätä kasvit. Mustalla tai värillisellä paperilla saa lisää vaikuttavuutta!

Vinkki!
Lisää harjoituksia teemaan liittyen löydät nettisivulta varinautit.fi

Lintu ja perhostoukka - hippaleikki

Nokkosia peittää pienet, pienet terävät karvat jotka voivat polttaa. Kun karva katkeaa, siitä erittyy myrkkyä. Tämä on nokkosien tapa puolustautua jotta eläimet eivät söisi nokkosta. Moni perhonen kuitenkin munii nokkosilla, esim. nokkosperhonen. Munista kuoriutuu toukka joka syö nokkosien lehtiä. Toukat ovat riippuvaisia nokkosesta joka antaa ruokaa ja suojaa.

Yksi osallistujista on lintu, kaikki muut lapset perhosen toukkia. Lintu yrittää pyydystää toukkia, jotka voivat hakea suojaa nokkoslehdistä. Ryhmän aikuiset toimivat nokkosien lehtinä, levittämällä käsiään eteensä. Toukka voi hakea suojaa lehden alta viisi sekuntia kerrallaan. Pyydystetty toukka muuttuu munaksi käpertymällä maahan ja laskee sitten kymmeneen. Tämän jälkeen hän palaa leikkiin toukkana.

Syksy

Vasaroimalla kangaspainatus kasveista

Kerää erivärisiä kukkia ja lehtiä. Aseta ne toivottuun kuvioon puulankulle ja peitä ne kankaalla. Vasaroimalla kangasta kasvien värit ja muodot tarttuvat kankaaseen.

Luonnon koristeet

Tee koristeita luonnonmateriaaleista. Pujota luonnonesineitä pitkälle narulle jonka voitte ottaa mukaan tai ripustaa Puistometsään. Luonnonesineitä voi myös asettaa tikuille jotka painetaan maahan tai ripustetaan johonkin. Koristele kuusi tai joku muu puu luonnollisilla joulukoristeilla.

Löydä eläimet!

Puistometsässä viihtyy moni eläin, enemmän kun voisi uskoa. Jotkut heistä ovat tosi taitavia piiloutumaan, tuuhean kuusen alla metsäjänis voi jopa nukkua rauhassa päiväuntaan. Ketun tai mäyrän pesä voi olla vain kivenheiton päässä polusta ja kuitenkin piilossa kaikkien katseilta. Moni eläin on niin pieni että emme huomaa heitä ennen kuin katsomme todella läheltä jolloin huomaamme että puiden, kukkien ja kivien päällä ja maan sisällä vilisee elämää.

Talvi

Eläinten sopeutumiskyky

Talvella moni eläin nukkuu talviunta mutta jotkut ovat myös hereillä. Heillä on erilaisia keinoja pärjätä kun on kylmä ja vaikea löytää ruokaa. Suuremmat eläimet kuten peura, jänis ja hirvi saavat paksumman turkin talveksi, muutamalla myös väritys muuttuu. Metsäjäniksellä on valkoinen talviturkki, oravalla harmaa. Eläimet jotka syövät kasveja ovat pulassa kun ruoka on vähissä mutta löytävät ehkä silmuja tai kuorta. Orava yrittää löytää syksyllä piilotetut siemenet ja pähkinät. Petoeläimillä on vähän helpompaa koska he syövät muita eläimiä, moni pyydyseläin kun on heikommassa kunnossa nälän ja kylmyyden takia. Kettu etsii ja löytää myyrien käytäviä jopa lumen alta. Mitkä keinot ovat teidän mielestä parhaita?

Kalutut kävyt

Kerää käpyjä jota joku eläin on syönyt. Kävyt kuuluvat mm. oravan, käpytikan ja metsähiiren ruokavalioon mutta mistä tietää kuka on ollut syömässä esim. kuusenkäpyjä? Kävyt löytyvät liitteestä 7.

Käpytikka on se joka syö todella huolimattomasti. Tikka väöntää kävyn suomuja jotta saisi siemenet noukittua ja jättää loput kävystä syömättä. Joskus metsästä voit löytää puun rakoon kiilatun kävyn, syyllinen on kekseliäs tikka!

Orava syö tikkaa huolellisemmin ja jättää jälkeensä kalutun mutta takkuisen kävyn jossa on vielä latva.

Metsähiiri syö ja kuorii kävystä huolellisesti kaiken, jättäen vain ohuen tikun.

Kettu ja jänikset - hippaleikki

Yhtä kettua lukuun ottamatta kaikki ovat jäniksiä. Valitkaa läheltä pesiä jonka lukumäärä on puolet jäniksien lukumäärästä. Leikissä kettu jahtaa jäniksiä, jotka voivat hakea suoja pesästä. Jos pesässä jo on jänis, pesässä oleva joutuu lähtemään ulos kun uusi tulee paikalle. Kiinniötetut voivat ruveta ketuksi tai kerääntyä aikuisen luokse.

Kevät

Ötökkäetsivät

Ötökät vievät helposti lapsen mielenkiinnon jopa tuntikausiksi. Siihen ei tarvita kuin valppaat silmät mutta luuppi tai suurennuslasi voi olla piste iin päällä!

Koska ötököitä on helppo havaita (tarkkaan katsomalla niitä löytyy ihan kaikkialta) voi olla hyvä tutkia niitä säännöllisesti, useamman kerran ja ehkä muutamassa paikassa. Liitteestä 8 löydät muutaman niistä ötököistä joita voit löytää Puistometsästä.

Mieti ja tutki:
Missä ötökät viihtyvät?
Miten heidän ulkonäkö eroaa toisistaan? Kuinka montaa jalkaa heillä on?
Hyönteisillä on kuusi, hämähäkeillä kahdeksan ja maasiiralla jopa neljätoista!

Eläinpentujen liikkeet

Moni nisäkäs saa keväällä pentuja. Ensiksi he viihtyvät lähinnä pesässä mutta aika pian pennut lähtevät tutkimusretkelle tai leikkimään pesän ulkopuolella. Leikkikää että olette eläinpentuja tutkimusretkellä. Voitte olla jäniksiä jotka vahvistavat jalkoja pomppimalla kivillä ja kannoilla. Tai kettuja jotka hiipivät ja yrittävät yllättää toisiaan! Ehkä olette hirven vasoja joilla ensimmäinen pitkillä jaloilla pystyyn nouseminen on iso haaste ja sen jälkeen voitte pomppia ja loikkia hauskastil! Jos haluatte olla pörröisiä oravia, voitte vaikka harjoitella hyppyjä kiveltä toiselle!

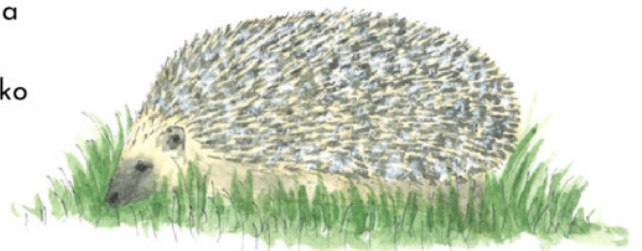
Kesä

Tee luonnonmateriaaleista siili

Kerätkää erilaisia materiaaleja luonnosta (lehtiä, tikkuja, käpyjä). Jos haluat tehdä kesäisen siilin niin käytä vaikka kukkia! Tulosta liitteestä löytyvä siilin varjokuva ja liimaa siihen osat. Jos teillä on onni ja ulkoa löytyy mutaa, voitte tietenkin tehdä siilit mudasta ja oksista!

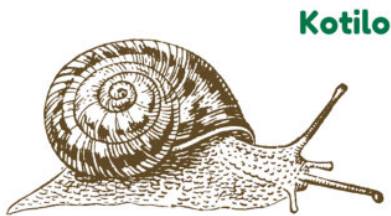
Siilin esterata

Siilin on pakko kiivetä tai kiertää isot esteet koska se ei osaa hyppiä. Jos sinua jahdataan tai olet uudella alueella tämä voi olla haastavaa. Rakentakaa luonnon esineistä esterata ja menkää sen läpi yhdessä. Missä siilin on pakko kiertää ja mistä se voisi kiivetä yli?

Etana- ja kotilokilpa-ajo - tutkimus!

Etanat ja kotilot liikkuvat hitaasti joten niitä on helppo tarkkailla ja tutkia yhdessä. Miten etana eroaa kotilosta? Kotilolla on aina kuori, se on kun koti johon voi piiloutua. Etanalla ei ole kuorta. Löydättekö molempia Puistometsästä? He viihtyvät pimeässä ja kosteassa. Rakenna heille kilparata maahan ja kokeilkaa kuka ylittää maalilinjan ensin!

Kotilo

Etana

Syksy

Hajottajat - luonnon siivoajat

Hajottajat syövät kuolleita kasveja ja eläimiä. Hajottajat ovat suuri ryhmä erilaisia eliöitä, tähän kuuluvat mm. matoja, kärpäsiä, sieniä ja bakteereja. Moni on niin pieni että niitä on vaikea nähdä! Millaisia hajottajia löydätte Puistometsästä? Vinkki! He viihtyvät kosteissa paikoissa ja pudonneiden lehtien alla.

Hajottaminen - koe

Tutki miten kauan erilaisten materiaalien hajottaminen kestää.

Löydä noin 50 - 100 cm lankku ja kiinnitä siihen erilaisia materiaaleja, mielellään sellaisia jotka ovat kaikille tuttuja ja usein nähdään roskana luonnossa. Ota lankusta kuva ja kaiva se maahan noin 5-10 cm syvyyteen. Merkkää paikka ja anna lankun olla talven yli. Keväällä voitte kaivaa lankun esille ja katsoa jos on tapahtunut muutoksia.

Materiaaleja (esim.):

Muovipussi
Säilykepurkki
Banaanin kuori
Omena
Karkkipaperi
Pullon korkki
Lehtiä (tuore ja kuiva)
Lehtipaperia
Kartonkia
Kangas

Kuka asuu havujen seassa? - tutkimusleikki

Yhdessä kuusessa asuu tuhansia ötököitä! Jotkut heistä syövät kuusenkerkkiä, kaarnaa tai neulasia kun taas toiset syövät kuusen muita asukkaita. Useat heistä ovat todella pieniä mutta lupiin tai suurennuslasin avulla voit nähdä heitä. Jos ravistat kuusen oksaa, saatat houkutella hyönteisiä tai hämähäkkejä esiin. Kylmänä talvipäivänä voi myös viedä oksan tai palan kaarnaa sisälle ja katsoa mitkä eläimet saattavat herätä lämmöstä.

Löydä linnut!

Linnut yleensä kuuluvat ennen kun näet heidät. He piiloutuvat puiden latvoissa samalla kun laulavat kauniisti. Talvella kun Puistometsässä on muuten rauhallista ja hiljaista voi olla mukava kuulla linnun ääniä. Keväällä voit nähdä kun he pesärakennuspuuhissa lentävät edestakaisin nokka täynnä oksia. Jos hyvin käy, he munivat ja kesään mennessä saat katsoa kun linnun poikaset harjoittelevat lentämistä. Kun syksy lähestyy voit nähdä lintujen kerääntyvän parviin jotka keräävät talvea varten niin paljon marjoja ja siemeniä kun vatsa kestää.

Talvi

Harakanpesän aarteet - tutkimusleikki

Harakat pitävät kiiltävistä esineistä ja voivat viedä varomattomilta ihmisiltä kolikoita, koruja ja jopa silmälasia. Leikkikää harakoita ja kerätkää kauniita esineitä teidän pesään. Vinkki! Taskulampusta voi olla apua kun etsitte kiiltäviä aarteita kaikenlaisista piiloista.

Kissa ja pikkulinnut - hippaleikki

Pikkulinnut ovat tyytyväisiä kun ihmiset antavat heille ruoka-apua talvella mutta heidän on pakko olla varuillaan! Heitä vaanivat petolinnut ja myös kissat. Merkitse leikkialue, jonka keskelle levitätte "linnunruokaa" (käpyjä, pikkukiviä mm.) Alueen reunoilla on merkattuja piilopaikkoja pikkulinnuille. Yksi osallistuja valitaan kissaksi, muut ovat pikkulintuja. Pikkulintujen tehtävä on hakea ruokaa ja palata piiloon, samalla kun varovat kissaa. Kiinniotetut linnut voivat vaihtaa paikkaa kissan kanssa tai ruveta lisäkissaksi, sopikaa etukäteen. Pikkulinnut ovat turvassa vain piilopaikassa. Piilopaikkojen tai ruokapaikkojen määrää voitte vaihdella tai sitten voitte yhtäkkiä päästää yllättävän kotikissan mukaan leikin ulkopuolelta.

Kevät

Lintuetsivät

Tarkkaillkaa lintuja, mielellään kiikarin avulla. Mitä näette ja kuulette? Rakentaako joku pesää? Onko jollain linnulla jotain nokassaan? Onko jollakin sinistä höyhenpuvussa? Kuuletteko linnun viserrystä? Miten lähelle lintua pääsette? Katsokaa aineistoa ja osallistukaa lasten lintuviikkoon toukokuussa: birdlife.fi/tapahtumat/lasten-lintuviikko/

Autu lintuja rakentamaan pesää

Nyt linnut rakentavat pesiä, autetaan heitä! Mieti mistä lintu rakentaa pesänsä, kerää sellaista ja laita ne näkyvälle paikalle (hiuksia harjasta, lemmikin karvoja). Tai sitten leikitte että olette lintuja ja rakennatte oman pesän!

Kesä

Lintujen ruokakeräilyleikki

Jaa osallistujat ryhmiin, jokainen ryhmä on lintuperhe jolla on oma pesä. Alueen keskelle levitetään matoja (tikkuja/naruja) ja siemeniä (käpyjä/hernepusseja). Kun leikki alkaa, jokaisesta pesästä lähtee yksi lintu kerrallaan hakemaan ruokaa. Kuinka paljon ruokaa ehditte kerätä tietyssä ajassa

Vinkki:
Valmista munia savesta tai jostain muusta. Maalaa munat! Sivulta ulkoluokka.fi/materiaalit/ löydät lintujen ja munien piirroksia.

Hanhiemon piilosta

Löytäkää paikka jossa on puita, pensaita ja kiviä. Aikuinen on hanhiemo ja kävelee jonon ensimmäisenä, muut seuraavat jonossa. Kun hanhiemo pysähtyy, hän sulkee silmänsä ja laskee ääneen kymmeneen. Jokainen etsii piilopaikan joka on niin lähellä hanhiemoa kun mahdollista. Kun hanhiemo on laskenut kymmeneen, hän avaa silmänsä ja etsii poikasiian paikaltaan. Jos hanhiemo näkee sinut, palaat jonoon. Kun emo ei enää näe ketään, kaikki nousevat esille ja hän joka on hanhiemoa lähimpänä saa ensi kerralla auttaa hanhiemoa laskemaan ja etsimään.

Syksy

Tervetuloa lintujen ravintolaan - yhteistyöharjoitus

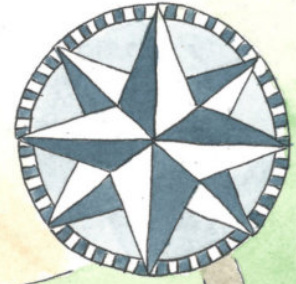
Jaa osallistujat pieniin ryhmiin. Jokaisen ryhmän tehtävänä on avata linturavintola, kiven päällä tai esim. kangaspalan päällä. Jokainen ryhmä keksii nimen ja kerää ruokalajeja luonnosta. Lopuksi jokainen ryhmä esittelee ravintolansa koko ryhmälle.

Haukan hippaleikki

Yksi osallistuja on haukka, muut pikkulintuja. Pikkulinnut ovat turvassa jos heitä on kolme parvessa ja seisovat käsi kädessä pienessä piirissä. Tämän he voivat tehdä tietyn ajan, esim. viisi sekuntia jonka jälkeen on pakko löytää uusi parvi. Jos haukka saa sinut kiinni, roolit vaihtuvat tai molemmat jatkavat haukkana, riippuen mitä olette sopineet etukäteen.

Lähde: *Bird life Suomi*.

Ulkoluokka

Penkki

Tulisija

Kuntoilulaite

	Ulkoluokka		Penkki
	Tulisija		kuntoilulaite

Pihlaja

Haapa

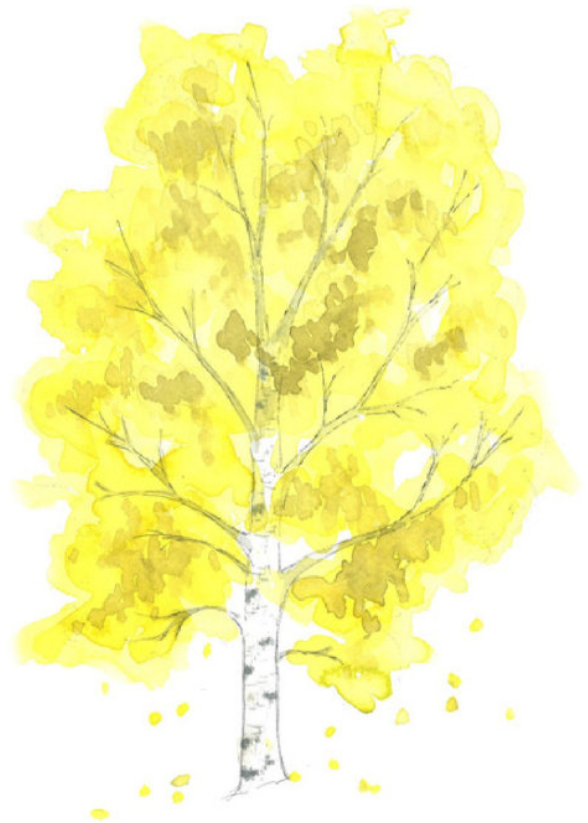
Koivu

Leppä

Vaahtera

a.

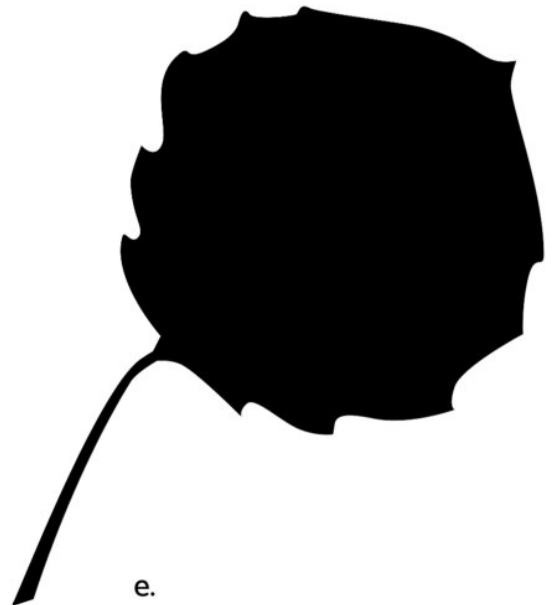
b.

c.

d.

e.

a. Koivu, b. Pihlaja, c. Vaahtera, d. Raita, e. Haapa

Käpytikka

Metsähiiri

Orava

a.

b.

c.

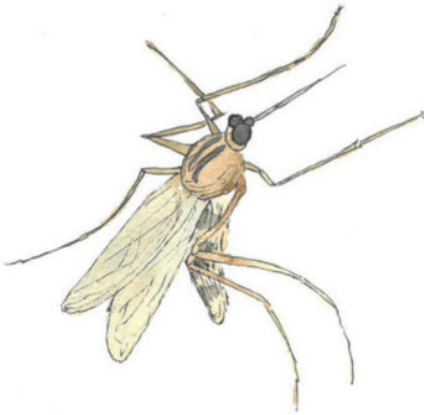
d.

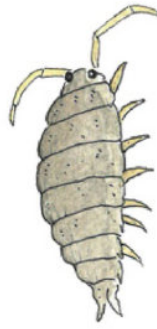
e.

f.

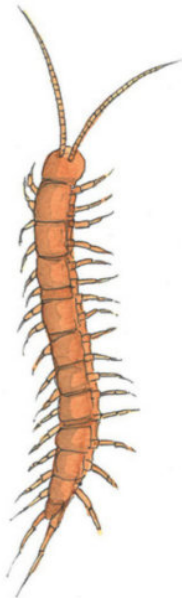
g.

h.

i.

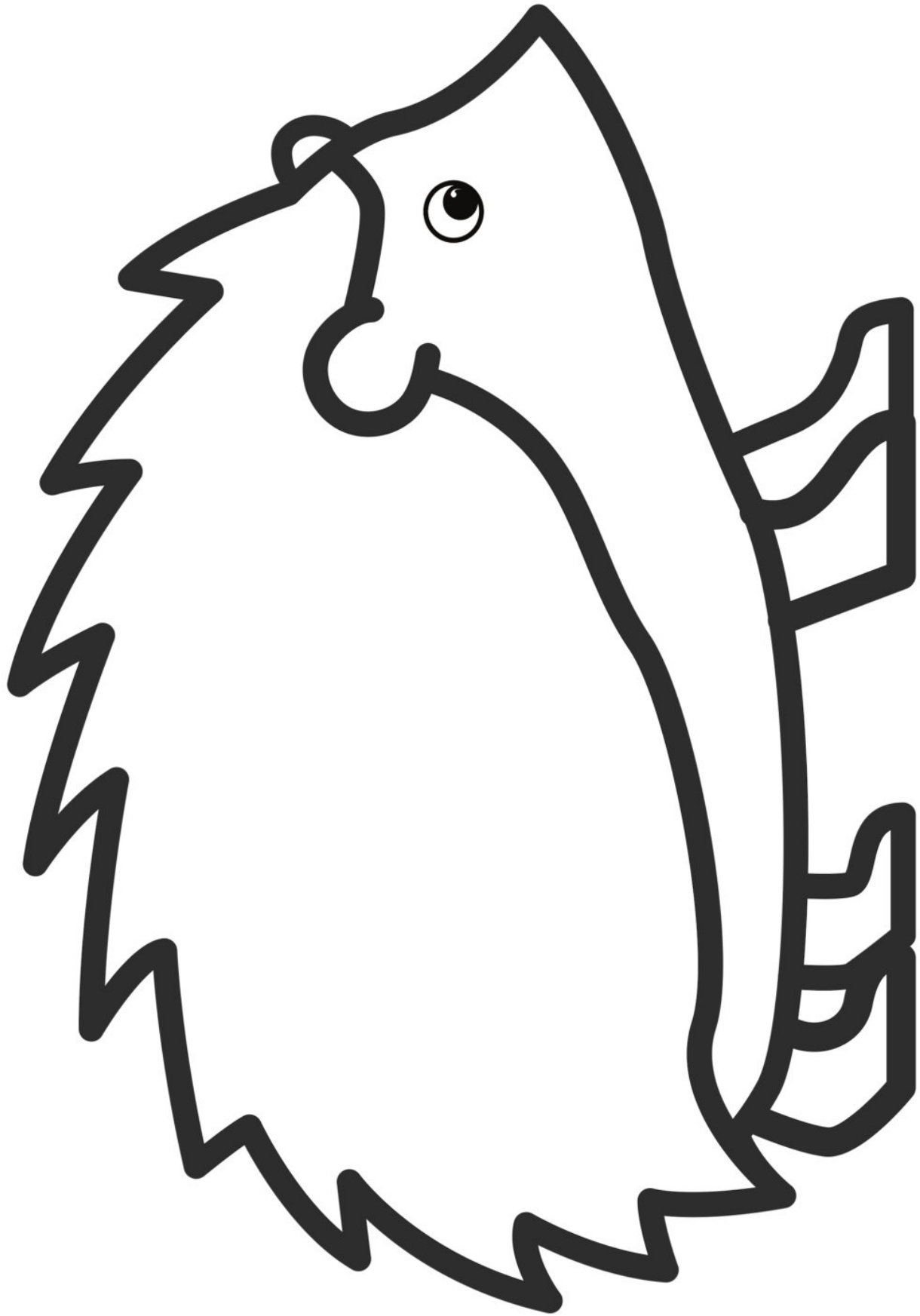

j.

k.

- a. Seitsenpistepirkko,
- b. Juoksuhämähäkki
- c. Ristihämähäkki,
- d. Hevosmuurahainen,
- e. Sokerimuurahainen,
- f. Punakekomuurahainen,
- g. Hyytynen, h. Siira,
- i. Kimalainen, j. Ruskojuoksainen,
- k. Maakiihtäjät

Kiitos että olet tutustunut tähän pedagogiseen aineistoon.

Kvarkens naturskola palvelee ruotsinkielisiä päiväkoteja ja kouluja tukemalla heidän ympäristöpedagogista työtä ja täydentää sitä tarjoamalla ulkopedagogisia oppimiskokonaisuuksia. Voimassa oleva opintosuunnitelman perusteet on lähtökohtana opetuksen suunnittelussa. Toiminta-alue on rannikkoalue Vöyristä Kristiinankaupunkiin. Lue enemmän osoitteesta kvarkensnaturskola.fi.

2021

Sisällön on tuottanut Kvarkens naturskola, Ida Berg ja Patricia Ljungqvist

Taitto: Patricia Ljungqvist

Kuvitus: Sara Käll-Fröjdö

Vaasan kaupungin toimeksiantona

Kvarkens
naturskola

V ^ ^ S ^ .
V ^ S ^ .